

## CANTICUM CANTICORUM SALOMONIS

---

Salomon in hoc Carmine, quod conscripsit dictante Spiritu Saneto, mutuum inter Deum et homines amorem exposuit, id est, Christi, tum erga Ecclesiam totam, tum erga fideles singulos amorem. Exposuit autem, non ipsos, aut Christum, aut Ecclesiam palam loquentes inducens, sed introducens tamquam in scenam inter se amantes conjuges duos, qui Christi, et Ecclesiae personam sustinerent, et mutua erga se charitate exprimerent summam illam, et coelestem conjunctionem amoris, quae est inter Christum et Ecclesiam. Itaque tota hujus libri oratio figurata est, et allegorica (1). Allegoricam dico, non ea allegoria, quam D. Paulo auctore, inducunt Theologi, cum in sacris Litteris, a litterae, quem vocant, sensu, allegoricum sensum distinguunt: sed quam tradunt rhetores effici ex perpetua metaphora. Constat autem oportere, ut quod isto modo figurate, et allegorice dicitur, id omne ducatur ex ejus rei natura, e qua similitudo transfertur, id est, ex ea re, quae palam adhibetur, alterius rei occultae loco. Nam ob eam causam adhibetur, ut in ejus ratione manifesta, alterius rei latens natura similitudine quadam, tanquam in speculo, conspiciatur.

---

(1) Orig. prolo. in Cant. Psell. prolo. in Cant. Hiero. lib. 1. advers. Jovi. Bernar. hom. 8. in Cant. Lyran. in c. 4. Canticorum. Grego. et Ricar. de S. Vict. praefatione in Cantica.

Quare necesse est, ut ea res enucleate, qualis ipsa est, aptis et verbis et sententiis, et omnino suis coloribus exprimatur; aut certe sine causa adhiberetur. Deinde etiam constat, id genus scripta aliud sensus, atque sententiae palam ostentare, ac prae se ferre; aliud continere intra se inclusum. Dividique ea omnia in sonum (non enim mihi occurrit in praesentia commodius aliud verbum, quo non minem id, quidquid est, quod istiusmodi scripta statim primo audita significare videntur: quamquam scio priscos Ecclesiae scriptores (1) historiam id, aut historicam intelligentiam nominasse, sed vocetur nobis verborum sonus). Itaque dividi in sonum, et sententiam, ut sonus sit exterior ille, qui oculis objicitur sensus: sententia vero latens, et occulta intelligentia ea, ad quam exterior sonus transfertur, quae eadem dicitur, et est litteralis intelligentia. Postremo illud etiam est manifestum, quamquam horum scriptorum vera sententia non sit illa, quam ipsa scripta ostentant, quamque nominavimus sonum, sed ea potius, quam intra se occultant et includunt, tamen quid, et quale sit id interius, quod latet, ex eo, quod patet atque conspicitur, quaerendum esse et interpretandum. Quibus ex omnibus efficitur, eum, qui isthaec scripta interpretatur, si quidem suo muneri satisfactus est, primum exteriores illos sensus exponere debere, deinde ex eis interiores, et veros eruere atque explicare. Ne, si ignorata, aut inexpensa ejus rei natura, unde similitudo ducitur, ad interiora explicanda statim accesserit, quasi amissio duce aberret longe a vero, incidatque in absurdum et secum pugnantia quaedam necesse est; quemadmodum nonnullis harum litterarum interpretibus accidisse videmus, et nostra, et nostrorum avorum aetate. Hanc certe nos in hoc libello interpretando rationem sequuti sumus. Itaque singulis in capitibus ejus libri separatim de utroque diximus: et ex

(1) Orige. homilia. 1. in Cant.

uno ad aliud gradum construximus nobis, et alterum comparavimus cum altero. Comparavimus, inquam, ita ut res rebus conferrem, non autem, ut aut singula verba, aut minutatim cuncta, quae in allegoria dicebantur, referrem ad interiorem intelligentiam. Id enim neque necessarium factu est, nec vero semper fieri potest. Haud enim parum multa in hoc genere ponuntur, magis ut institutae allegoriae serviatur, quam ut inde transferatur aliquid ad id, de quo agitur. Quod nisi viderem doctis et intelligentibus hominibus notum esse, non solum magna D. Hieronymi authoritate probarem (1), sed etiam perspicuum facerem multis productis exemplis, cum ex sacris literis, tum ex aliorum auctorum scriptis. Id certe in hoc carmine non semel fit. Quod carmen cum Hebraei Canticum cantorum vocant, id intelligi volunt, praestare ipsum caeteris canticis.

(1) Hier. in Ezech. c. xxix.